

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI HUZURIDAGI
BOTIR ZOKIROV NOMIDAGI MILLIY ESTRADA SAN'ATI INSTITUTI**

**PARTITURALARDA ZAMONAVIY NOTA GRAFIKASI
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 200 000 – Gumanitar soha

Ta'lif sohasi: 210 000 – San'at

Ta'lif yo'nalishi: 60210900 – Bastakorlik san'ati

Fan/modul kodi PZNG1204	O'quv yili 2024-2025	Semestr 7-8	ECTS – Kreditlar 4
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
	Partituralarda zamonaviy nota grafikasi	60	60
2.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>“Partituralarda zamonaviy nota grafikasi” fani mutaxassislarning musiqiy va kasbiy tayyorgarligiga (umumiylashtirish) har tomonlama yordam berishga, shuningdek, talabalarning bilim faolligini oshirishga, amaliy ko'nikmlari va kasbiy bilimlarini kengaytirishga qaratilgan.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● XXI asr musiqasida zamonaviy kompozitsiya tizimlari, noan'anaviy (klassik musiqaga nisbatan) tizimlar va nota yozish usullarining paydo bo'lishi shart-sharoitlari to'g'risida talabalar tasavvurlarini shakllantirish; ● 20-asr musiqa san'atining ijodiy amaliyatiga ta'sir ko'rsatgan ayrim estetik va nazariy tushunchalarini yoritish (nota yozuvni bo'yicha); ● zamonaviy nota yozuvlarini tahvil qilish malakalarini shakllantirish; ● zamonaviy nota yozuvlari “lug'ati”ni o'zlashtirish. Kursning asosiy maqsadlari: “Partituralarda zamonaviy nota grafikasi” kursi “Kompozitorlik san'ati”, “Cholg'ushunoslik”, “Cholg'ulashtirish” va “Aranjirovka asoslari” kabi fanlar bilan o'zaro bog'liq bo'lgan holda fanlararo aloqalar tizimida muhim o'rinni tutadi. <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p style="text-align: center;">VII semestr</p> <p>1-mavzu. Kirish.</p> <p>Zamonaviy partituralarning ko'rinishi va tuzilishi. Partituralardagi musiqiy cholg'ular va orkestrlar turlari, ulardagagi cholg'ular haqidagi to'liq nazariy va amaliy ma'lumotlarni eslash.</p> <p>Oraliq nazorat</p> <p>Zamonaviy nota grafikasi va uning asosiy elementlarini yaxshi tushunish. Nota boshqaruvi, ritm, melodik chiziqlar vaakkordlarning to'g'ri yozilishi. Partituralardagi barcha elementlarni (instrumentlar, dinamikalar, ritmlar) to'g'ri aniqlash va tushuntirish.</p> <p>2-mavzu. Torli-kamonli cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlari hamda ularning nota yozuvidagi ko'rinishlari</p>		

Zamonaviy kompozitorlarning musiqiy asarlari partituralarini tinglab, unda torli-kamonli cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlarini tahlil qilish. Musiqiy matoning asosiy elementlariga e'tibor qaratish. Skripka cholg'usining partituralarda zamonaviy nota grafika yozuvidagi ko'rinishlarini o'rganish. Mashhur kompozitorning asari jonli ijrochi yordamida tahlil qilish.

3-mavzu. Yog'och va mis damli cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlari hamda ularning nota yozuvidagi ko'rinishlari

Zamonaviy kompozitorlarning musiqiy asarlari partituralarini tinglab, unda yog'och va mis damli cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlarini tahlil qilish. Musiqiy matoning asosiy elementlariga e'tibor qaratish. Yog'och va mis damli cholg'usining partituralarda zamonaviy nota grafika yozuvidagi ko'rinishlarini o'rganish. Mashhur kompozitorning asari jonli ijrochi yordamida tahlil qilish.

Yakuniy nazorat

Turli musiqiy uslublar va zamonaviy yozish uslublariga mos yozishni amalga oshirish. Tayyorlangan va analiz qilingan partituralarni tinglash va ularning o'rnatilgan talablar bilan mosligini baholashs

VIII semestr

4-mavzu. Fortepiano cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlari hamda ularning nota yozuvidagi ko'rinishlari

Zamonaviy kompozitorlarning musiqiy asarlari partituralarini tinglab, unda fortepiano cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlarini tahlil qilish. Musiqiy matoning asosiy elementlariga e'tibor qaratish. Fortepiano cholg'usining partituralarda zamonaviy nota grafika yozuvidagi ko'rinishlarini o'rganish. Mashhur kompozitorning asari jonli ijrochi yordamida tahlil qilish.

Oraliq nazorat

Zamonaviy nota grafikasi va uning asosiy elementlarini yaxshi tushunish. Nota boshqaruvi, ritm, melodik chiziqlar va akkordlarning to'g'ri yozilishi. Partituradagi barcha elementlarni (instrumentlar, dinamikalar, ritmlar) to'g'ri aniqlash va tushuntirish.

5-mavzu. Urma zarbli cholg'ular va ularning turlari. Yangi texnik va estetik imkoniyatlari hamda ularning nota yozuvidagi ko'rinishlari

Zamonaviy kompozitorlarning musiqiy asarlari partituralarini tinglab, unda urma-zarbli cholg'ularning yangi texnik va estetik imkoniyatlarini tahlil qilish. Musiqiy matoning asosiy elementlariga e'tibor qaratish. Urma-zarbli cholg'ularning partituralarda zamonaviy nota grafika yozuvidagi ko'rinishlarini o'rganish. Mashhur kompozitorning asari jonli ijrochi yordamida tahlil qilish.

Yakuniy nazorat

Turli musiqiy uslublar va zamonaviy yozish uslublariga mos yozishni amalga oshirish. Tayyorlangan va analiz qilingan partituralarni tinglash va ularning o'rnatilgan talablar bilan mosligini baholash.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Fortepiano cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlari.
2. Torli-kamonli cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlari.
3. Yog'och va mis damli cholg'usining yangi texnik va estetik imkoniyatlari.
4. Urma-zarbli cholg'ularning yangi texnik va estetik imkoniyatlari.

Ushbu fan bo'yicha maruza va amaliy mashg'ulotlar olib borilishi nazarda tutiladi. Bu nazariy o'r ganilgan bilimlarni, amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlab borishga yordam beradi.

IV. Mustaqil ta'lif va mustaqil ishlar

1. Zamonaviy partituralarni tahlil qilish.
2. Fortepiano cholg'ularning zamonaviy ijro imkoniyatlarini tahlil qilish.
3. Torli-kamonli cholg'usining zamonaviy ijro imkoniyatlarini tahlil qilish.
4. Yog'och va mis damli cholg'usining zamonaviy ijro imkoniyatlarini tahlil qilish.
5. Urma-zarbli cholg'ularning zamonaviy ijro imkoniyatlarini tahlil qilish.

Mustaqil ta'lifni tashkil etishda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- darslik, o'quv qo'llanma, maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha fanlar boblari va mavzularini o'r ganish;
- Mustaqil islar ayrim asarlarning ijro talqinlari musiqiy yozuvlarini tinglab ko'rish, tajriba repetitsiyalar vositasida o'z ijodiy yoki ijro yo'nalishini aniqlash kabi zarur ko'nikmalarini shakllantirishga qaratiladi. Musiqiy ijro yozushi namunalarini turli uslublarda yozib olib saqlash, sadolanish variantlarini tahlil orqali o'r ganish vazifalari ham qo'yiladi.

3. **V. Ta'lif natijalari /Kasbiy kompetensiyalari**
 Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'y dagi talablar qo'yiladi. **Talaba:**
- Zamonaviy partituralar va ularning turlari;
 - cholg'ularning zamonaviy ijro imkoniyatlariga qarab partituralardagi yozuv uslublari va ularning kuy yo'llarini chalish uslublari *haqida tasavvurga ega bo'lishi*;
 - orkestr va ansamblar tarkibiga kiritilgan cholg'ularning badiiy va texnik

	<p>imkoniyatlarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi;</i> – orkestrlar partituralari bilan tanishish va tahlil qilish hamda fortepianoda chalib ketish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.</i></p>
4.	<p style="text-align: center;">VI. Ta'lrim texnoloiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yakka mashg'ulotlar; • kollokvium; • partitura ijrosi; ▪ amaliy ishlarni bajarish va xulosalash.
5.	<p style="text-align: center;">VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy, amaliy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha dasturni ijro etib ko'rsatish.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Барсова И. История партитурной нотации. – М.: Композитор, 1989. 2. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке XX века. – М.: Музыка, 1976. 3. Нюрнберг М. Нотная графика. Графическое оформление нотного текста. – Л.: Ленинград, 1953. <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlardan strategiyasi. (elektron versiyasi) <p style="text-align: center;">Axborot manbaalarি</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.maqomfund.uz – maqom kutubxonasi 2. www.notalar.uz – O'zbekistonning musiqali kutubxonasi 3. www.gov.uz – O'zbekiston respublikasi xukumat portali. 4. www.lex.uz – O'zbekiston respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
7.	<p>Fan dasturi Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari bo'yicha O'quv uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2024 yil «<u>30</u>» <u>avgust</u> dagi <u>1</u> - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p>
8	<p>Fan/modul uchun mas'ullar: I.Pinhasov – O'zDK huzuridagi B. Zokirov nomidagi MESI “Kompozitorlik va aranjirovka” kafedrasi katta o'qituvchisi</p>
9	<p>Taqrizchilar: Mansurov A.M. - O'zDK, “Kompozitorlik va cholg'ulashtirish” kafedrasi professori</p>